

Беззубов Д.О., д.ю.н., доцент,
Бухер М.О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Невміння або небажання суб'єктів підприємницької діяльності захищати свої порушені права, їх пасивність негативно впливають на їх інтереси, а також на сферу підприємництва, сприяють недобросовісності і численним порушенням державних органів. Однаково важливе значення має як реальне здійснення підприємцями своїх прав та виконання обов'язків, так і забезпечення здійснення наданих законодавством можливостей щодо припинення порушень прав, їх відновлення, компенсації збитків, заподіяних їх порушенням. Необхідним для підприємців є також правильний вибір оптимального засобу захисту порушеного права в певній ситуації, що може реально вплинути на забезпечення стабільності та надійності їх становища.

Для підприємців нерідко проблемою є правильний вибір та ефективне використання та застосування передбачених законодавством засобів захисту – тих правових засобів, з допомогою яких можна запобігти, припинити, усунути порушення прав, вони відновлюються, а також компенсуються збитки, заподіяні їх порушенням. Щоб змусити або спонукати правопорушника припинити дії, які порушують право підприємця, або запобігти таким діям, необхідно знати положення законодавства, що регулюють різні засоби захисту, і вміти їх застосовувати.

Безпека підприємства (підприємництва) означає захищеність його від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників, що дозволяє надійно зберегти і ефективно використати його матеріальний, фінансовий і кадровий потенціал.

Безпеку недержавного об'єкта економіки покликані забезпечувати посадовці об'єкта, його персонал, спеціальний підрозділ безпеки, державні правоохоронні органи й інші структури, що запобігають своєю діяльністю будь-яким порушенням нормального функціонування підприємства.

Під системою заходів забезпечення безпеки підприємства мається на увазі комплекс організаційно-управлінських, правових, спеціальних, соціально-психологічних, режимних, технічних, профілактичних і пропагандистських заходів, направлених на якісний захист суб'єкта підприємництва від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Завдання правової системи забезпечення захисту підприємництва:

— участь в реалізації державних програм у сфері забезпечення безпеки функціонування економіки;

— створення і забезпечення функціонування спеціалізованого інформаційного фонду комерційних організацій з питань безпеки їх діяльності;

— розробка і впровадження ефективного механізму захисту капіталів і матеріальних засобів підприємств;

— сприяння в регулюванні діяльності недержавних структур, що працюють в галузі безпеки, з питань, що зачіпають інтереси окремих комерційних підприємств і держави в цілому;

— надання допомоги в діяльності недержавних структур щодо проблем інформаційної безпеки;

— всебічний захист інтересів вітчизняних підприємців в їх взаємостосунках із іноземними фірмами;

— розв'язання проблем безпеки в промислово-фінансових групах;

— розв'язання проблем між об'єктного обміну конфіденційною інформацією;

— сприяння у вдосконаленні нормативно-правової бази безпеки підприємництва;

— участь в інспекції комерційних структур з питань безпеки;

— розв'язання складних, неординарних і суперечливих проблем, пов'язаних із забезпеченням безпеки діяльності економічної системи країни, а також груп підприємств і окремих об'єктів;

— виконання спеціальних науково-технічних робіт з питань захисту підприємництва;

— захист інтересів підприємців в законодавчих, виконавчих і судових органах влади з питань захисту від економічного шпигунства.

Побудова системи заходів безпеки здійснюється на основі дотримання таких принципів: законності; поваги прав і свобод громадян; координації і взаємодії з правоохоронними органами; самостійності і відповідальності за забезпечення безпеки підприємства; розумної достатності; відповідності зовнішнім і внутрішнім загрозам безпеки підприємства; передової матеріально-технічної оснащеності; прогресивного стимулювання суб'єктів системи захисту; компетентності; конфіденційності; комплексного використання сил і засобів.

Надійність і ефективність функціонування системи оцінюються, виходячи з таких фактів: відсутності або своєчасного виявлення спроб несанкціонованого проникнення на об'єкт захисту зі злочинною метою; недопущення фактів витоку, розголошування відомостей, що становлять комерційну таємницю; втрати важливих документів, виробів; попередження протиправних і негативних проявів з боку персоналу об'єкта; збереження матеріальних цінностей, фінансів; припинення

насильницьких посягань на життя і здоров'я співробітників об'єкта; попередження надзвичайних подій.

Деякі з діючих охоронних правових засобів підприємницької діяльності в Україні, в тому числі засоби захисту і відповідальності, недосконалі як у їх визначенні, так і у зазначенні підстав їх застосування та процедури реалізації, що в цілому знижує дієвість забезпечення підприємництва.

Часто права підприємців порушуються через незаконне втручання в їхню діяльність державних органів. Трапляються випадки порушення особистих немайнових прав підприємців. Це і зумовлює необхідність аналізу законодавства про охорону прав підприємців, у тому числі для визначення шляхів його вдосконалення. Серед правоохоронних засобів у сфері підприємництва важливу роль відіграють засоби захисту прав підприємців при порушенні їх державними органами. Право на підприємницьку діяльність включає можливість захисту від неправомірних дій як інших підприємців, так і збоку держави в особі її органів, у тому числі право на оскарження їхньої поведінки, що обмежує це право.

УДК 346.1:340.11(043.2)

Бортник Н.П., д.ю.н., професор,
Інститут права та психології,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів
Конопацька К. Ю., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

СИСТЕМА ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

Господарське законодавство має комплексний характер, що обумовлюється комплексним характером його джерел. До системи правовідносин, що регулюються господарським законодавством поряд із господарсько-правовими правовідносинами входять певною мірою цивільно-правові, адміністративно-правові, кримінально-правові, фінансово-правові, земельно-правові та інші правовідносини, що обумовлює включення до його джерел відповідних нормативних актів з інших галузевих правових наук, які сприяють реалізації господарсько-правових відносин.

Система господарського законодавства – це розташування господарсько-правових актів з урахуванням їх зв'язків і властивостей.

Систематизацію господарського законодавства можна здійснювати за